

Il libro si conclude dando ampio spazio agli uccelli, che rappresentano la componente animale più evidente delle zone costiere. Con l'ausilio di accurati disegni vengono descritte le abitudini alimentari, riproduttive e migratorie dell'avifauna della costa bassa e della costa rocciosa. Immane in appendice l'utilissimo glossario.

Ricordiamo che al programma "Marea" (progetto multimediale di divulgazione e di ricerca per la conservazione del territorio regionale) collaborano la Riserva Naturale Marina di Miramare - WWF Italia, l'Università degli Studi di Trieste (Dipartimento di Biologia), il Museo di Storia Naturale di Trieste e la Regione Autonoma Friuli-Venezia Giulia - Azienda dei Parchi e delle Foreste regionali.

Visto che "squadra vincente non si cambia", auguriamo all'affiatato staff di autori di continuare a regalarci almeno un volume all'anno.

Martina Orlando

KATALOG IZOBRAŽEVALNIH VSEBIN

Strokovne utemeljitve doživljajske pedagogike, jedrnatno strnjene v izjavo "Povej mi in pozabil bom, pokaži mi in morda si bom zapomnil, vključi me in razumel bom", so, kot ponavadi, pricapljale k nam z zamudo, vendar so v nekaj letih pridobile izjemen vpliv, tako da smo priča silnemu razmahu doživljajsko pedagoških dejavnosti na vseh nivojih uradnega vzgojno izobraževalnega procesa. Otrokom je na voljo obilica bolj ali manj konvencionalnih šol v naravi, raziskovalnih, naravoslovnih in družboslovnih dni ter cela paleta različnih terenskih aktivnosti. V svetovnem merilu so takšne aktivnosti že dolgoročno uveljavljene in očitno je, da pri nas ne bo/ne sme biti drugače - kar pa ni le pozitivno. Kot rečeno, smo priča masovnosti - masovnost pa ni nič drugega kot trend. In ravno trendovstvo je največja potencialna nevarnost za prihodnost terenskih aktivnosti, saj marsikdo sili z glavo skozi zid v prepričanju, da je to aktivnost dovolj izpeljati (in se pri tem mogoče še pobahati), pozablja pa na kompleksnost zastavljenih ciljev in, predvsem, na varnost ter vpliv na okolje. Tu pa lahko začnemo govoriti o Katalogu izobraževalnih vsebin na zaščitenih območjih, Od Dragonje do izliva reke Soče, Navodila za pripravo in varno izvedbo - poleg zgornjega naslova še dva podnaslova. Avtorji očitno niso želeli nespornost in publikacije nikakor ne moremo vzeti v roke pomotoma, nasprotno, večina bo namensko toliko raje segla po njej. Čeprav v Sloveniji ni izšlo veliko del s to ali sorodno tematiko, pa spet ne moremo trditi, da česa podobnega še nimamo. Tako radovljjska Didakta kot Ministrstvo za šolstvo in šport sta izdala več del, ki se ukvarjajo s terenskimi raziskovalnimi deli in vajami in so do sedaj pomenila pomoč pri organizaciji, vendar pa so puščala tudi precejšnje organi-

zacijsko - vsebinske luknje, ki so jih akterji (učitelji, vadiitelji, organizatorji) bolj ali manj kompetentno zakrpali. Vsekakor so to dobro izpeljali le tisti z bogatimi izkušnjami in zagotovo bo izkustvo največja odlika tudi v prihodnje - bo pa s Katalogom vsem drugim bistveno lažje. Kljub naslovu publikacije pa ravno izobraževalne vsebine niso največja odlika tega dela. Že malce zagnan učitelj lahko hitro razčisti dileme okoli učnih vsebin, smotrov in metod dela na terenu; je pa nedvomno veliko bolj ugodno, če so le-te zbrane na enem mestu, sploh pa, ker so razdeljene tudi po območjih med Dragonjo in izlivom Soče (seveda pa pridejo v poštev na vseh podobnih lokacijah). Tudi opisi življenjskih okolij zaščitenih območij so dobrodošli, vendar tudi to ni adut kataloga. Nad nivo sorodnih publikacij se ta Katalog dvigne v delu, ki obravnava varnost, in sicer varnost udeležencev, ravno tako pa varnost okolja. Obširna navodila za pripravo varnostnega načrta so povzeta iz tridesetletnih izkušenj univerze v Princetonu na področju "Outdoor Activities" in so prava osvežitev v primerjavi z drugimi varnostnimi predpostavkami, do sedaj uporabljanimi v Sloveniji, ki slonijo na togih načelih evropske šole doživljajske pedagogike, predvsem angleške in nemške. Navodila so uporabna za izdelavo kakršnegakoli varnostnega načrta. Katalog je nedvomno nepogrešljiva pomoč pri organizaciji vseh dejavnosti na na-

sih obalnih zaščitene območjih, prav tako pa je uporaben za dejavnosti kjerkoli, naj bo to območje zaščiteno ali ne, prav tako pa si pomagamo z njim tudi pri kopici drugačnih aktivnosti. Če bi Katalog moral oceniti po šolsko, bi dobil *cum laude* 5+.

Dag Kleva

ATLANTE DEGLI UCCELLI SVERNANTI IN CAMPANIA

Prvi atlas prezimujočih ptic je izšel v Veliki Britaniji leta 1986. Slovenci smo svojega dobili razmeroma zgodaj, leta 1994. V Italiji ga sestavljajo postopno: po lombardijskem (1992) sta izšla še piemontsko-valdostanski (1996) in ligurski (1998). Pravkar pa se jim je pridružil še zimski atlas kampanijske regije. Campania sestavljajo province: Napoli, Avellino, Benevento, Caserta in Salerno. Obsežno 540 strani obsegajočo publikacijo z naslovom *Atlante degli uccelli svernanti in Campania* je uredil Mario Milone, z letnico 1999 jo je izdalo Associazione Studi Ornitologici Italia Meridionale. V uvodnem delu različni avtorji pojasnjujejo fenomen prezimovanja ptic, podrobno je predstavljeno zemljepisno ozemlje Campanie in njeno podnebje. Sledi poglavje o metodologiji popisovanja, štetja in kartiranja ptic. V posebnem poglavju so grafično predstavljeni rezultati raziskave. Najobsežnejši je seveda kartografski del knjige z izčrpnimi komentarji o vseh obravnavanih vrstah ptic. Knjiga ima dva dodatka: v prvem so obravnavane vrste, ki so bile opažene v manj kot treh kvadratih, v drugem vrste, ki v obdobju tega popisa niso bile evidentirane ali so jih popisali drugi avtorji. Sledijo tehtno poglavje o ekologiji prezimovanja ptic, geografski slovarček, povzetek v angleščini in obsežna bibliografija. Vnes je objavljenih nekaj barvnih fotografij najbolj tipičnih prezimovalnih habitatov.

Campania obsega 13.595 kvadratnih kilometrov, od tega je 56% ozemlja goratega. Najvišje gore so kljub bližini Sredozemskega morja pozimi zasnežene, saj je najvišji vrh Cervati visok kar 1899 m. Ozemlja odmak več rek: Volturno (175 km), Calore (108 km), Sarno (24 km) in druge. Največje jezero Patria meri kar 190 ha. Morsko obrežje je dolgo 360 km, najbolj znan otok je Capri (1036 ha), ornitološko pa so pomembni tudi manjši vulkanski otoki.

Popisovanje je potekalo od 1. do 15. decembra (1989-94), od 1. do 31. januarja (1990-95) in od 1. do 15. februarja (1990-95). Štetje je bilo opravljeno po prirejeni točkovni metodi v 15-minutnih intervalih, kartografsko je bila uporabljena standardna mreža UTM v izmeri 10x10 km (179 kvadratov). Popisanih je bilo 161 vrst ptic, od tega 99 pevk in 62 nepevk. V celoti prezimuje v Campanii 182 vrst ptic, od tega 106 pevk in 76 nepevk. Najpogostejše vrste, navzoče v več kot 90% vseh kvadratov, so: škinkavec, taščica, italijanski vrabec, lišček in kos. Za naše prevladujoče srednjevropsko gle-

danje so v tem atlasu najbolj zanimivi podatki o bolj ali manj rednem prezimovanju nekaterih pri nas izrazitih selivk na sredini Apeninskega polotoka. Takšne vrste so brez dvoma: veliki skovik, divja grlica, kukavica, repaljščica, vijeglavka, vrbja listnica, poljski škrlanec, breguljka, rjava cipa, rdečeglavi kraljiček, sivi muhar, plotni in črnoglavi strnad.

Kljub regionalnemu značaju tega zimskega atlasa najdemo v njem tudi veliko drugih in, kar se zdi najbolj pomembno, ažurnih podatkov o ornitofavni celotne Italije.

Iztok Geister

NOVA ORNITOLOŠKA REVIIJA: ORNITHOLOGIA ALGERICA

Institut National Agronomique iz El-Haracha v Alžiru je začel izdajati ornitološko revijo v francoskem jeziku z imenom *Ornithologia Algerica*. Ureja jo uredniška trojka: Doumandji Salaheddine, Bazis Belkacem in Souttou Karim, vsi z nacionalnega kmetijskega inštituta. Po napovedi naj bi izšli dve številki na leto. Zelo skromno oblikovana revija, ki na pogled učinkuje kot skripta, se odlikuje s kvalitetno vsebino. Prva številka prinaša štiri znanstvene članke na temo prehranske ekologije ptic. V članku o prehrani mladičev navadne postovke *Falco tinnunculus* lahko preberemo, da je bil v inštitutskem parku v El Harrachu v letu 2000 njen najpomembnejši plen (57%) križanec med domačim in španskim vrabcem *Passer domesticus* x *P. hispaniolensis*. Ta plen je odtehtal 80% biomase. Preostali plen so sestavljale večinoma žuželke. V raziskavi je bilo upoštevanih 39 izbljuvkov. V ruralnem okolju je bila analiza izbljuvkov navadne postovke bolj običajna: 64,5% so zavemale žuželke, med njimi so z 39% prevladovali kobilice. Delež ptic je znašal le 5,5%, vendar so križanci med domačim in španskim vrabcem tudi tukaj odtehtali kar precejšen delež biomase (41%). V kraju Dergana so raziskovalci v poznem poletju zbrali 29 izbljuvkov odraslih postovk. V okolici jezera Ichkeul pa so raziskovalci analizirali 59 izbljuvkov čuka (*Athene noctua*). V jesenski prehrani so prevladovali žuželke (88,5%), glodalci pa so zavzemali le 6%.

V regiji Boudouaou pa so raziskovalci jeseni analizirali izbljuvke kravje čaplje (*Bubulcus ibis*), 10 v septembru in 10 v oktobru. Tako ločeni izbljuvki so se razlikovali po velikosti in po številu ter sestavi plena. Vendar so v obeh mesecih prevladovali kožokrilci Hymenoptera (38 oz. 46%) in hrošči Coleoptera (31 oz. 38%).

Vse prispevke v prvi številki nove alžirske in s tem tudi nove mediteranske ornitološke revije so napisali domači avtorji, ki se poklicno ukvarjajo z aplikativno ornitologijo.

Iztok Geister